

Intervju med 88 årige brandmästaren Bjarne Blomgren, Karlstad.

Bjarne var född 1924 och avled den 28/8 2014. Intervjun spelades in den 23 april 2012 och gjordes av Björn Albinson och detta är en utskrift.

Bjarne började på kåren som vikarie 1943 till 1944 då han ryckte in i det militära. Sedan blev det jobb hos Philipsson som bilmekaniker. Började på kåren igen 1947. Under åren läste hane vidare till brandförman och brandmästare. Gick i pension som brandmästare i utryckningstjänst 1984.

Berättande;

I tjänsten reparerade jag bilar. Vi jobbade mellan klocka åtta och två och var sedan lediga.

Under krigsvintrarna kunde det vara tio soteldslarm om dagen. Då ryckte man ut på cykel och liten kärra med brandposthuvud, nyckel, 63 mm slang och en krejs med kätting för sötning. Bensinen var dyr och ransonerad. Det såg nog konstigt ut där vi kom cyklande med hjälm och larmrock. Sotelden fick normalt brinna ut och ofta sprack skorstensstocken. Yngste man skulle upp på taket och dra skorstenen. Där var det ofta mycket kallt.

Bränderna ändrades under mina år. Först gick det bra att gå in i en byggnad med bara filtermask. Vid större bränder hade vi syrgasapparater från Dräger. De var jättebra och räckte en timme – bättre än de första tryckluftsapparaterna som man bara kunde använda 15 minuter. Jag gillade syrgasen men det var svårt med membran och reservdelar. Det skulle alltid vara rätt dosering av ren syrgas. Mycket provutrustning hade vi. Andningsluften blev varm liksom reningsburken. Däri fanns en massa som renade den förbrukade luften från koldioxid och vattenånga. Efter användning kunde vi öppna burkarna, såga upp en gavel och byta kemikalier (natrium-, kalium- eller kalciumhydroxid olika blandningar). De löddes sedan ihop och tryckprovades – det blev lika bra som nyköpta som också var dyra.

Jag körde alla bilar och de var inte så snabba. När vi hade påslagna sirener höll sig folk undan bättre förr men det var också mer utrymme än idag och enklare att köra på larm.

1943 hade vi bara Volvo som redskapsbil, en Tidaholmare och en öppen Scania som chefsbil - med mässingkyllare och plats för åtta personer. Den försvann 1947 (?) och ersattes med en Packard. Sedan fick vi en Wibe-stege på ett Diamond-chassi.

Vi hade en 19 meters trästege som kunde ställas fristående. Den användes mest för övningar. När man kom upp ganska högt så vred den sig 1/4 varv – det överraskade många. Sedan skaffades en Magirusstege – det var när höghuset på Ulvsbygatan byggdes.

Ibland hände det att någon räddades med stegarna. Men ofta var de innebrända redan när vi kom fram. De dog av röken.

Det var övningar varje dag men inte så dramatiska. Vattendykning började vi med på 50-talet. Vi utbildades då under 14 dagar av en man från Stockholm. De första torrdräkterna med yllekläder under var jobbiga – yllet tryckte in ett mönster i huden när vi kom ner på lite djup. Våtdräkterna var mycket bättre.

Jag upplevde bara småskador. Lite bränd ibland. Skyddskläderna är mycket bättre nu. 1963 åkte vi i de vanliga uniformsbyxorna. När vi fick plastbyxor kom så vi blev inte så blöta och

kunde utan vidare ställa oss på knä men de var svåra på vintern eftersom de blev stela av kylan.

De gamla ogummerade 63 mm lanneslangarna läckte väldigt. När vi skulle upp med en 63:a flera trappor – vi hade bara denna dimension – forsade det vatten i trappan innan den blev tät. Det fanns även tappkranslang, som kunde sättas på en vanlig vattenkran, för mindre bränder. Slangarna var otympliga och svåra att flytta när de var vattenfyllda. Med gummerad slang blev det bättre och smalslangen var smidigare. All annan utrustning blev också allt smidigare. Högtryck hade vi på en period (1960-70) men det kunde vara farligt när någon kom från annat håll och kunde bli träffad av strålen. Fog-Nozzelrör för vattendimma fanns men kunde bara användas i slutna utrymmen. Även här fanns risker då man kunde få en ångdusch tillbaka.

Tegelbruket i Alster var en storbrand men att släcka där var ”mer arbete än konst”. Vi använde vattenkanoner. Det var hett också på flera brädgårdsbränder.

En tankbil brann i Skåre. Men vår oro och de stora riskerna var mackarna i centrum som dock blev utflyttade efterhand. Oron var inte för själva macken och en ev. bil som brann utan för de tankbilar som körde dit bensinen. Det var inga bränder i oljehamnen. Olje- och kemutsläpp? Jo - oljeutsläpp var det lite här och där. Först kunde vi bara valla in.

Vi larmades efterhand till alla nödlägen och åkte på allt. Trafikolyckor förr var inte så omfattande – inga köolyckor och färre. Bilarna höll men folket i skadades. När vi fick moderna hydraulverktyg blev allt lättare att t.ex. klippa loss fastklämda.

De första dieselbilarna var tröga men de nya är lika lätta att starta som alla bilar. När vi fick första bilen med automatlåda fanns en misstro – brandmännen ville helst växla själva. Det var samma sak när det kom synkroniserade lådor – man ville fortsätta att dubbeltrampa tills man förstod förbättringen.

Utryckning med radio var ett väldigt framsteg. Den första kom i slutet av 1940-talet och var en stor låda bak i chefsbilen. Vi skulle ju ge besked hem och behövde alltid finna en telefon. Innan så utnyttjade vi privata telefoner hos folk i närheten av brandplatsen. Utöver besked hem så behövde vi vara beredda på nya larm. (Det gick att ge besked via brandskåpens telefoner också – Björns kommentar)

Någon av brandchefen, vicechefen och verkmästaren åkte på alla larm. Det var en trygghet. Nio man var alltid i tjänst.

Förebyggande arbete? Förmän gjorde vissa tillsyn i olika distrikt – for runt och tittade. Cheferna bedömde sedan om deras anmärkningar skulle leda till föreläggande. Det var mycket om detta i utbildningen men inget som jag sysslade med. Det var de lite äldre som gick brandsyn. Men vi behövde förstås veta en del om byggnadskonstruktionen för vår säkerhet.

Vid en brand i Haga var jag rökdykare och skulle in på vinden. Det brann i norra delen och vi kom från söder för att mota den. Det var en öppen vind och jag var inne ca 20 meter när jag hörde ljud – det liksom pumpade rök och eld och plötsligt var det över mej. Jag var ensam för den andre var och hämtad mer slang. Trappan tog eld när jag gick ner men det gick bra.

Takarbete var vårslöst jämfört med idag. En gång var jag på taket med slang – det var vinter och snö. Trycket ändrades i slangen och jag tappade fotfästet. Hasade ända ner till häng-rännan där jag fick fotfäste igen. En snabb tryckändring hade skett när någon stängde eller öppnade sitt strålrör för fort. Hela slangsystemet hängde ju ihop.

Mycket större hus nu och brandgaserna från plasten går långa vägar innan de antänds. Det är farligt. Radio och smalslangar förbättrade arbetet liksom lättare utrustning. Vi fick bättre skyddskläder även om det tar längre tid att klä sig och komma iväg.

Det har varit en otrolig utveckling när man tänker efter så här. Men man tänkte inte så mycket på det under åren vid kåren.

Bjarne Blomgren på besök i Spruthuset och hittade sitt tjänstgöringsnummer (9:an) på den gamla kommenderingstavlan